

Stabilnost emocionalnog doživljaja reči: Uticaj indukovanja kognitivne kontrole i lokalnog konteksta

Aleksandra Stanimirović¹²³⁴

¹Odeljenje za psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu

²Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu

³Fakultet za medije i komunikaciju, Univerzitet Singidunum

⁴Laboratorija za psihološka istraživanja-FMK lab, Fakultet za medije i komunikaciju, Univerzitet Singidunum

aleksandra.stanimirovic.20201182@fmk.edu.rs

Prethodna istraživanja koja su se bavila odnosom kognitivne kontrole i kontrole emocija ukazala su na preklapanje ova dva procesa, otvarajući pitanje o postojanju zajedničkog mehanizma, ali ne dajući nedvosmislen odgovor. Cilj ovog istraživanja je bio da ispita efekat kognitivne kontrole na kontrolu emocija, operacionalizovane preko stabilnosti procena emocionalnog doživljaja reči. Pored toga, cilj je bio da se ispita efekat lokalnog konteksta na procenu emocionalnog doživljaja reči, kako bi se dao teorijski i metodološki doprinos razrešenju ranijih nekonzistentnih nalaza. U istraživanju su prikupljene procene emocionalnog doživljaja reči, dok je istovremeno manipulirano stepenom kognitivne kontrole (preko procenta nekongruentnih stimulusa u zadatku koji zahteva primenu kognitivne kontrole) i valencom lokalnog konteksta u kom je reč prikazana (pomoću slika imodžija). Zabeleženi su efekti lokalnog konteksta na procene emocionalne valence i pobudljivosti reči. Pozitivan kontekst doveo je do porasta procena emocionalne valence za pozitivne i pseudoreči, dok je izloženost negativnim imodžijima dovela do viših procena pobudljivosti. Premda viši angažman kognitivne kontrole nije doveo do promena u efektu valence konteksta na procene emocionalnog doživljaja reči, zabeležen je njegov uticaj na vreme davanja procena. Skraćivanje vremena davanja procena sa protokom eksperimenta, koje je ukazalo na sveprisutnu adaptaciju na zadatak, zabeleženo je kod svih kategorija stimulusa i svih ispitanika. Ovo je bilo dodatno izraženo u

slučaju procena meta u kongruentnom kontekstu, koje su davali ispitanici kojima je indukovana veći stepen kognitivne kontrole. Rezultati ove studije govore u prilog osetljivosti emocionalnog doživljaja reči na valencu lokalnog konteksta. Pored toga, uprkos tome što tradicionalni pristup ukazuje na nemogućnost transfera kognitivne kontrole na kontrolu emocionalnog doživljaja, otkrili smo da se suptilnijom analizom on može detektovati i time otvorili nove horizonte za analizu odnosa dva kontrolna procesa.